

Υποστήριξη της ΓΓΕΤ από εξειδικευμένο Τεχνικό Σύμβουλο κατά την κατάρτιση ενιαίου κειμένου Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Έρευνας και Καινοτομίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027

Παραδοτέο 4: Συνεισφορά στην αποδελτίωση των αποτελεσμάτων της συμμετοχής στις δράσεις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο – Τομέας Υγείας και Φαρμάκων

12 Αυγούστου 2020

Το παραδοτέο περιλαμβάνει τη συνεισφορά του Συμβούλου στην αποδελτίωση των αποτελεσμάτων της συμμετοχής στις δράσεις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο ανά τομέα προτεραιότητας, προκειμένου τα στοιχεία αυτά να χρησιμοποιηθούν στη χάραξη των νέων κατευθύνσεων της ερευνητικής πολιτικής

Intentionally Left Blank



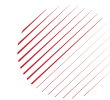
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	3
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
1. ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΩΝ.....	7
1.1. Επιδόσεις κατά την Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο.....	7
1.1.1. Εθνική διάσταση της E&A	7
1.1.2. Περιφερειακή διάσταση της E&A	9
1.2. Επιδόσεις κατά την Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο σε Εθνικό Επίπεδο.....	16
1.2.1. Εθνική διάσταση της E&A	16
1.2.2. Περιφερειακή Διάσταση της E&A	19
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	22



ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1.1 Θεματική ανάλυση της κοινοτικής συνδρομής που έλαβε η Ελλάδα στον άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις», του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» (2014 - 2019).	8
Διάγραμμα 1.2 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	9
Διάγραμμα 1.3 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	10
Διάγραμμα 1.4 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	11
Διάγραμμα 1.5 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	12
Διάγραμμα 1.6 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	12
Διάγραμμα 1.7 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	13
Διάγραμμα 1.8 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	13
Διάγραμμα 1.9 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	14
Διάγραμμα 1.10 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.	14
Διάγραμμα 1.11 Ποσοστό (%) δημόσιας δαπάνης υποβληθέντων προτάσεων, θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων και ενταγμένων έργων του τομέα στο σύνολο των τομέων ανά πρόγραμμα της ΓΓΕΤ και συνολικά (Άνω δεξιά: Δημόσια δαπάνη αξιολογηθείσων προτάσεων του τομέα ανά πρόγραμμα)	17
Διάγραμμα 1.12 % Κατανομή των υποβληθέντων προτάσεων βάσει Δ.Δ. ως προς το σύνολο της Δ.Δ. του τομέα ...	18
Διάγραμμα 1.13 Επενδυτική προτεραιότητα 1b - Δημόσια δαπάνη των υποβληθεισών προτάσεων και θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων για τον τομέα της υγείας και φαρμάκων (31.12.2019).....	19
Διάγραμμα 1.14 Ποσοστιαία κατανομή της δημόσιας δαπάνης των υποβληθέντων προτάσεων για τον τομέα της υγείας και φαρμάκων ανά περιφέρεια και ανά πρόγραμμα ως προς τη δημόσια δαπάνη ανά περιφέρεια και ανά πρόγραμμα στο σύνολο των τομέων (31.12.2019).	20



ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1.1 Βασικά στοιχεία Θεματικής Προτεραιότητας «Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία».	8
Πίνακας 1.2 Βασικά στοιχεία Θεματικής Προτεραιότητας «Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία» ανά περιφέρεια.	9
Πίνακας 1.3 Υποβολές, θετικά αξιολογηθείσες προτάσεις και εντάξεις στο σύνολο των προγραμμάτων της ΓΓΕΤ στον τομέα «Υγείας και Φαρμάκων» (31.12.2019).....	16

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΓΓΕΤ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
ΓΣΕΒΕΕ	Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΟΚΕ	Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
ΕΣΚ	Εθνικό Σύστημα Καινοτομίας
Ε&Τ	Επιστήμη και Τεχνολογία
ΕΤΑΚ	Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία
ΙΜΕ	Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων
ΚΥΣΟΙΠ	Κυβερνητικό Συμβούλιο Οικονομικής Πολιτικής
ΜΜΕ	Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
RIS	Regional Innovation Scoreboard
RIS3	Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation
FET	Future and Emerging Technologies

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η 4^η Έκθεση, «Παραδοτέο 4: Συνεισφορά στην αποδελτίωση των αποτελεσμάτων της συμμετοχής στις δράσεις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να χρησιμοποιηθούν στη χάραξη των νέων κατευθύνσεων της ερευνητικής πολιτική», είναι το τέταρτο, κατά σειρά, παραδοτέο του έργου «Υποστήριξη της ΓΓΕΤ από εξειδικευμένο Τεχνικό Σύμβουλο κατά την κατάρτιση ενιαίου κειμένου Εθνικής Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης Έρευνας και Καινοτομίας της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2021 – 2027».

Το αντικείμενό της περιλαμβάνει τα εξής:

- i. Συνεισφορά στην αποδελτίωση των αποτελεσμάτων της συμμετοχής στις δράσεις της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να χρησιμοποιηθούν στη χάραξη των νέων κατευθύνσεων της ερευνητικής πολιτικής

Η έκθεση περιλαμβάνει συνολικά οκτώ κεφάλαια (ένα ανά τομέα). Κάθε κεφάλαιο περιλαμβάνει ανά τομέα:

- Μία πρώτη ενότητα, που αφορά στις «Επιδόσεις κατά την Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο». Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει την παρουσίαση και συγκριτική ανάλυση των στοιχείων των θεματικών προτεραιοτήτων του Η2020 που αντιστοιχούν στον τομέα υπό διερεύνηση για την Ελλάδα και για το σύνολο των θεματικών προτεραιοτήτων στο πρόγραμμα Η2020. Η ανάλυση των θεματικών προτεραιοτήτων γίνεται τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό. Ο αναγνώστης θα ενημερωθεί πλήρως για την πορεία της συμμετοχής της Ελλάδας στη θεματική προτεραιότητα και θα κατανοήσει τις προοπτικές που υπάρχουν σε σχέση με την έρευνα και καινοτομία στον τομέα.
- Μία δεύτερη ενότητα, που αφορά στις «Επιδόσεις κατά την Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο σε Εθνικό Επίπεδο». Η ενότητα αυτή περιλαμβάνει την παρουσίαση και ανάλυση των στοιχείων ανά τομέα τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό σε σύγκριση με το σύνολο των τομέων και προγραμμάτων στην Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι το εν λόγω τεύχος αποτελεί το 1ο Κεφάλαιο της συνολικής έκθεσης, που αφορά στον Τομέα της Υγείας και των Φαρμάκων.

1. ΤΟΜΕΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΩΝ

1.1. Επιδόσεις κατά την Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο σε Ευρωπαϊκό Επίπεδο

Στον σύγχρονο δυτικό πολιτισμό, η ανθρώπινη ζωή έχει αναχθεί σε υπέρτατη και ιερή αξία¹. Τις προηγούμενες δεκαετίες, η εξέλιξη στον τομέα της υγείας και των φαρμάκων υπήρξε τόσο ραγδαία και σημαντική, που μια σειρά δείκτες συνυφασμένοι με την υγεία (προσδόκιμο ζωής, βρεφική θνησιμότητα, κ.ά.) βελτιώθηκαν σημαντικά, ενώ σοβαρές ασθένειες που ταλάνιζαν την ανθρωπότητα εξαλείφθηκαν ή περιορίστηκαν δραστικά (πολιομυελίτιδα, ευλογιά, νόσος του Χάνσεν, ελονοσία, κ.ά.). Ακόμη και ο τρόπος αντίδρασης στην πρόσφατη πανδημία του COVID-19 καταδεικνύει μια σημαντική αλλαγή στον τρόπο πρόληψης και αντιμετώπισης επιδημιών².

Οι κοινωνικές, οικονομικές και δημογραφικές τάσεις συντείνουν σαφώς προς την κατεύθυνση ότι τα επόμενα χρόνια θα υπάρξει αύξηση της ζήτησης για υπηρεσίες υγείας και φαρμακευτικά προϊόντα. Ταυτόχρονα, οι εξελίξεις στον τεχνολογικό τομέα δημιουργούν διαρκώς νέα δεδομένα και θεραπείες, που θα μπορούσαν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής και να αλλάξουν τον τρόπο αντιμετώπισης πολλών ασθενειών.

1.1.1. Εθνική διάσταση της E&A³

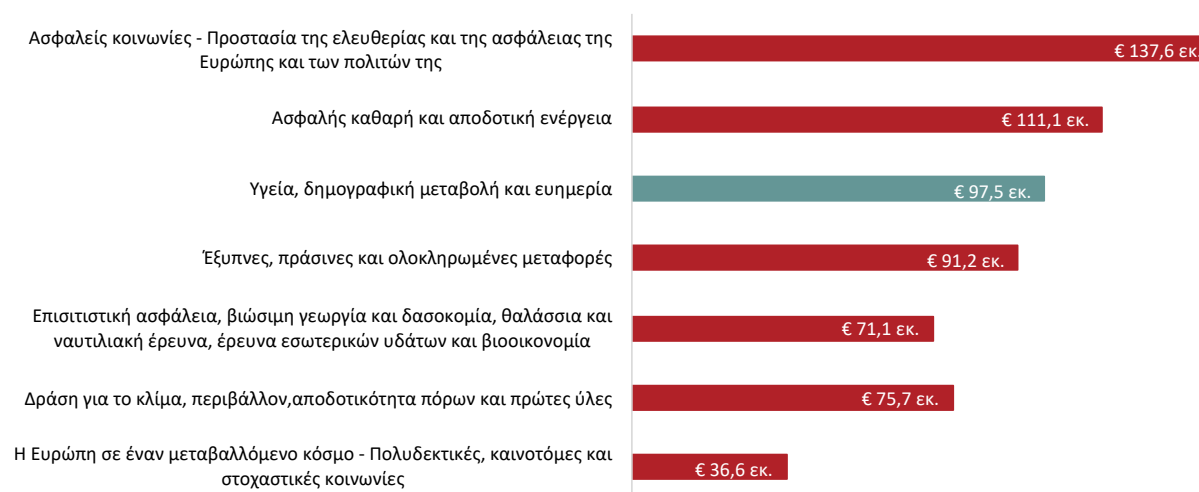
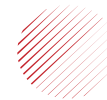
Ο τομέας της υγείας και των φαρμάκων συσχετίζεται κυρίως με τη θεματική προτεραιότητα του Η2020 «Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία» του άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις» και η συμμετοχή της Ελλάδας ανήλθε σε 97,49 εκ. ευρώ (Net EU Contribution⁴), με το ποσοστό συμμετοχής επί του συνόλου κοινοτικής χρηματοδότησης της θεματικής προτεραιότητας στο Η2020 (4,93 δις. ευρώ) να ανέρχεται σε 1,9%, ενώ το ποσοστό συμμετοχής επί του συνόλου κοινοτικής χρηματοδότησης του άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις» στην Ελλάδα (620,7 εκ. ευρώ) ανέρχεται σε 15,7%.

¹ Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, αναφέρει κατηγορηματικά ότι «το δικαίωμα στη ζωή» είναι η πιο θεμελιώδης αξία της ανθρωπότητας.

² Παρά τον τεράστιο αριθμό ανθρώπων που έχει υποκύψει από το AIDS, και παρά το ότι πολλοί άνθρωποι ακόμη υποκύπτουν από μολυσματικές ασθένειες όπως η ελονοσία, οι επιδημίες αποτελούν πολύ μικρότερη απειλή για την ανθρώπινη υγεία σήμερα από ό, τι τις προηγούμενες χιλιετίες. Η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων πεθαίνουν από γηρατεία (κάτι που στατιστικά δεν καταγράφεται) και μη μολυσματικές ασθένειες, όπως ο καρκίνος και οι καρδιακές παθήσεις (Harari, 2016).

³ Ανάκτηση στοιχείων από: European Commission, Horizon Dashboard/Country Profiles, <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

⁴ Σύμφωνα με το γλωσσάριο του [Horizon Dashboard](#), η καθαρή κοινοτική συμμετοχή (Net EU Contribution) ορίζεται ως: Χρηματοδότηση που λαμβάνουν οι συμμετέχοντες στο έργο μετά την αφαίρεση της χρηματοδότησης των συνδεδεμένων τρίτων μερών.



Διάγραμμα 1.1 Θεματική ανάλυση της κοινοτικής συνδρομής που έλαβε η Ελλάδα στον άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις», του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» (2014 - 2019).

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Συνεχίζοντας την ανάλυση του τομέα της υγείας και των φαρμάκων και της θεματικής προτεραιότητας του H2020 «Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία», επικεντρωνόμαστε στο συνολικό αριθμό των επιχορηγήσεων που ανέρχονται σε 131 και αποτελούν το 2,1% του συνόλου των επιχορηγήσεων στη θεματική προτεραιότητα στο H2020 (ο συνολικός αριθμός επιχορηγήσεων ανέρχεται σε 6.162), και το 12,6% του συνόλου των επιχορηγήσεων στον άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις» στην Ελλάδα (ο συνολικός αριθμός συμφωνιών επιχορήγησης προτάσεων ανέρχεται σε 1.036). Επίσης παρατηρούμε ότι ο αριθμός των οργανισμών που συμμετέχουν⁵ σε έργα του H2020 ανέρχεται σε 256 και αποτελεί το 0,20% του συνολικού αριθμού συμμετοχών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τέλος, το πλήθος των οργανισμών που συμμετέχουν σε αιτήσεις⁶ ανέρχονται σε 25.421, οι επιλέξιμες προτάσεις⁷ ανέρχονται σε 15.956 και το ποσοστό επιτυχίας ανέρχεται σε 14,15% με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο να ανέρχεται σε 12,06%. Ο παρακάτω Πίνακας 1.1 συγκεντρώνει τα στοιχεία που αναφέρουμε.

Πίνακας 1.1 Βασικά στοιχεία Θεματικής Προτεραιότητας «Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία».

Κοινοτική Χρηματοδότηση για τη ΘΠ στην Ελλάδα	Επιχορηγήσεις	%	%	Πλήθος οργανισμών που συμμετέχουν σε έργα H2020 στη ΘΠ	Ποσοστό Επιτυχίας	Επιλέξιμες Προτάσεις	Πλήθος Οργανισμών που αιτούνται στο H2020 στη ΘΠ
		Επιχορηγήσεις / Σύνολο Επιχορηγήσεων του άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις» στην Ελλάδα	Επιχορηγήσεις / Σύνολο Επιχορηγήσεων του άξονα «Κοινωνικές Προκλήσεις» στο H2020				
97,49 εκ. €	131	12,6%	2,1%	256	14,15%	15.956	25.421

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

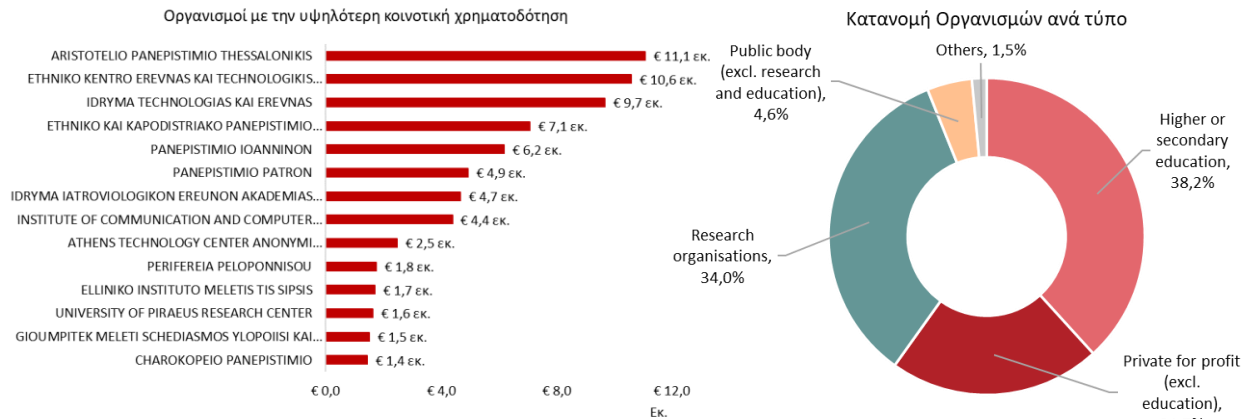
⁵ Σύμφωνα με το γλωσσάριο του [Horizon Dashboard](https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/), ο αριθμός συμμετοχών (Participation) ορίζεται ως: η πράξη συμμετοχής νομικού προσώπου σε συμφωνία επιχορήγησης. Ένας μόνο συμμετέχων μπορεί να συμμετέχει σε N συμφωνίες και, ως εκ τούτου, να υπολογίζεται ως N συμμετοχές.

⁶ Σύμφωνα με το γλωσσάριο του [Horizon Dashboard](https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/), ο αριθμός των αιτήσεων (Applications) ορίζεται ως: Αριθμός οργανισμών που αιτούνται στο H2020. Ένας οργανισμός που αιτείται με N προτάσεις, υπολογίζεται ως N αιτήσεις.

⁷ Σύμφωνα με το γλωσσάριο του [Horizon Dashboard](https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/), ο αριθμός των επιλέξιμων προτάσεων (Eligible Proposals) ορίζεται ως: Προτάσεις που δεν έχουν αποτύχει στο στάδιο επιλεξιμότητας ή αποδοχής της αξιολόγησης, δεν έχουν αποσυρθεί, δεν είναι διπλότυπες ή δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί πλήρως.

1.1.1.1. Ινστιτούτα και Φορείς με υψηλή συμμετοχή

Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται οι 15 πρώτοι οργανισμοί βάσει υψηλότερης κοινοτικής χρηματοδότησης καθώς και η κατανομή των οργανισμών συνολικά ανά είδος (Δημόσιος Οργανισμός, Ιδιωτικός Οργανισμός, κτλ.).



Διάγραμμα 1.2 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κατατάσσεται πρώτο βάσει υψηλότερης κοινοτικής χρηματοδότησης, ακολουθούμενο από το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας. Η κατανομή των οργανισμών ανά τύπο δείχνει την συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων της τετραπλής έλικας στην E&A στον τομέα με υψηλότερη συμμετοχή και σε φθίνουσα σειρά των οργανισμών που ανήκουν στην εκπαίδευση (Δευτεροβάθμια και άνω), στην Έρευνα και στον Ιδιωτικό Τομέα.

1.1.2. Περιφερειακή διάσταση της E&A

Σε περιφερειακό επίπεδο υπάρχει υψηλότερη συγκέντρωση των δεικτών (π.χ. Κοινοτική χρηματοδότηση, Επιχορηγήσεις, κτλ.) σε μεγαλύτερες περιφέρειες, κάτι που ήταν αναμενόμενο λόγω της υψηλής συγκέντρωσης των οργανισμών στις περιφέρειες αυτές. Τα αναλυτικά στοιχεία παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1.2 Βασικά στοιχεία Θεματικής Προτεραιότητας «Υγεία, δημογραφική μεταβολή και ευημερία» ανά περιφέρεια.

Περιφέρεια	Κοινοτική Χρηματοδότηση (εκ.)	Επιχορηγήσεις	Πλήθος οργανισμών που συμμετέχουν σε έργα H2020	Ποσοστό Επιτυχίας	Επιλέξιμες Προτάσεις	Πλήθος Οργανισμών που αιτούνται στο H2020
Αττική	€ 42,29	82	129	14,8%	10.544	15.549
Κ. Μακεδονία	€ 26,03	44	58	14,9%	3.915	4.748
Κρήτη	€ 12,40	25	28	15,0%	1.967	2.174
Ήπειρος	€ 6,18	13	13	13,4%	351	358
Δ. Ελλάδα	€ 5,77	15	16	12,4%	1.436	1.574
Πελοπόννησος	€ 2,34	2	2	13,7%	73	75
Θεσσαλία	€ 1,94	7	8	13,1%	626	693
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	€ 0,55	2	2	10,1%	237	250
Β. Αιγαίο	€ 0,00	0	0	0,0%	0	0



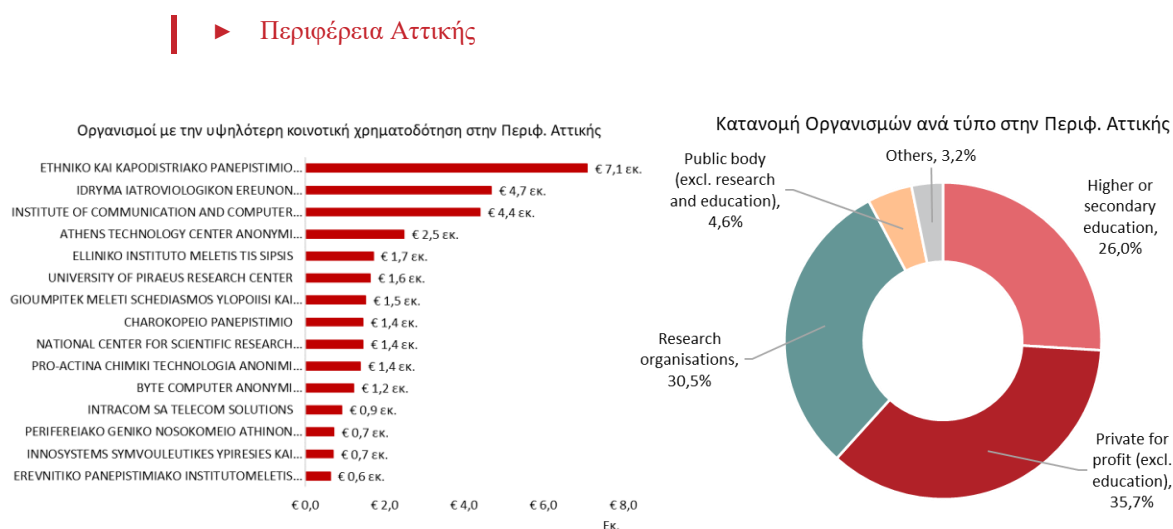
Σ. Ελλάδα	€ 0,00	0	0	0,0%	0	0
Δ. Μακεδονία	€ 0,00	0	0	0,0%	0	0
Ιόνια Νησιά	€ 0,00	0	0	0,0%	0	0
Ν. Αιγαίο	€ 0,00	0	0	0,0%	0	0

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Η Αττική συγκεντρώνει το υψηλότερο αριθμό επιχορηγήσεων και κοινοτικής χρηματοδότησης, κάτι που ήταν αναμενόμενο λόγω του μεγέθους της περιφέρειας και της πληθώρας των οργανισμών που εδρεύουν στην Αττική και δύνανται να συμμετέχουν στο Η2020. Ακολουθεί η Κ. Μακεδονία και η Κρήτη. Στις περιφέρειες αυτές, το μέσο ποσοστό επιτυχίας των επιλέξιμων προτάσεων προς το σύνολο των προτάσεων ανέρχεται σε 14,9% ενώ ο μέσος όρος για όλες τις περιφέρειες ανέρχεται σε 13,4%. Χαρακτηριστικό στοιχείο είναι το *Πλήθος των Οργανισμών που αιτούνται στο Η2020* της Περιφέρειας Αττικής που είναι τριπλάσιο του αντίστοιχου αριθμού της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας και επταπλάσιο του αντίστοιχου αριθμού της Περιφέρειας Κρήτης. Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι συνολικές *Επιλέξιμες Προτάσεις* της Περιφέρειας Αττικής όντας περισσότερες από διπλάσιες από τις αντίστοιχες προτάσεις της Περιφέρειας Κ. Μακεδονίας και περισσότερες από τετραπλάσιες των αντίστοιχων προτάσεων της Περιφέρειας Κρήτης. Στα διαγράμματα που ακολουθούν στην επόμενη παράγραφο παρουσιάζουμε ανά περιφέρεια τους οργανισμούς βάσει υψηλότερης κοινοτικής χρηματοδότησης (με μέγιστο αριθμό τους 15) καθώς και την κατανομή των οργανισμών συνολικά ανά είδος (Δημόσιος Οργανισμός, Ιδιωτικός Οργανισμός, κτλ.).

1.1.2.1. Ινστιτούτα και Φορείς με υψηλή συμμετοχή

Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται οι οργανισμοί βάσει υψηλότερης κοινοτικής χρηματοδότησης καθώς και η κατανομή των οργανισμών συνολικά ανά τύπο (Δημόσιος Οργανισμός, Ιδιωτικός Οργανισμός, κτλ.).



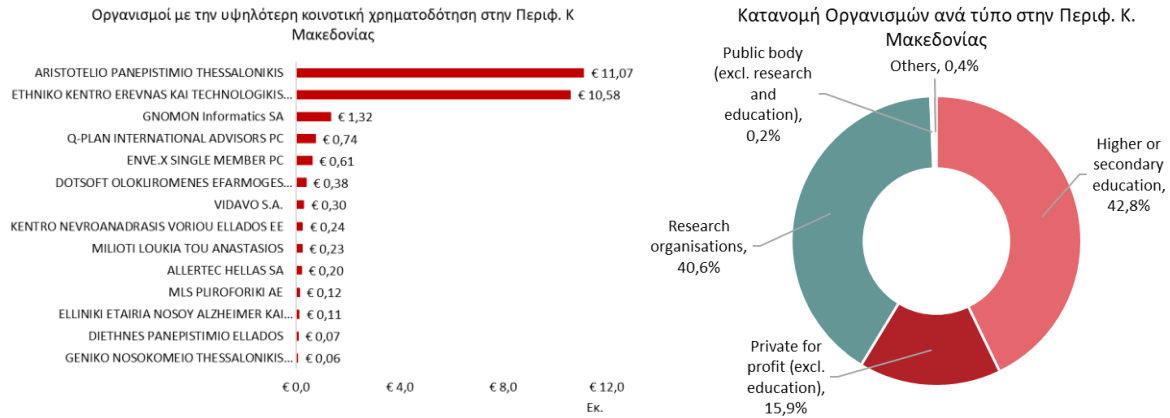
Διάγραμμα 1.3 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Αττικής το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενο από το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών και το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών & Υπολογιστών, ενώ

η κατανομή των οργανισμών που συμμετέχουν στο H2020 είναι (σε φθίνουσα σειρά) κυρίως μεταξύ οργανισμών του Ιδιωτικού Τομέα, της Έρευνας και της Εκπαίδευσης (Δευτεροβάθμια και άνω).

► Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

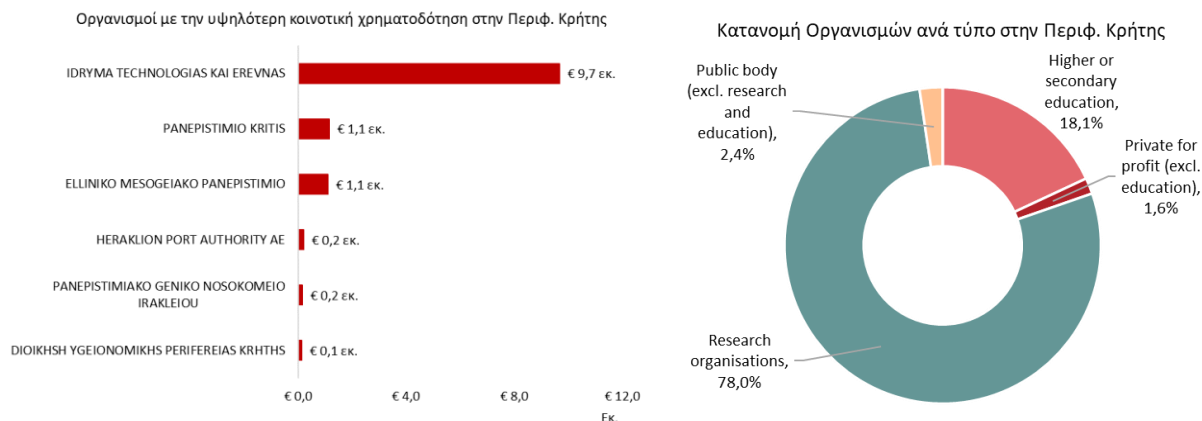
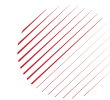


Διάγραμμα 1.4 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενο από το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης και τη εταιρεία Gnomon Informatics, ενώ η κατανομή των οργανισμών που συμμετέχουν στο H2020 είναι (σε φθίνουσα σειρά) κυρίως μεταξύ οργανισμών της Εκπαίδευσης, της Έρευνας, και του Ιδιωτικού Τομέα.

► Περιφέρεια Κρήτης

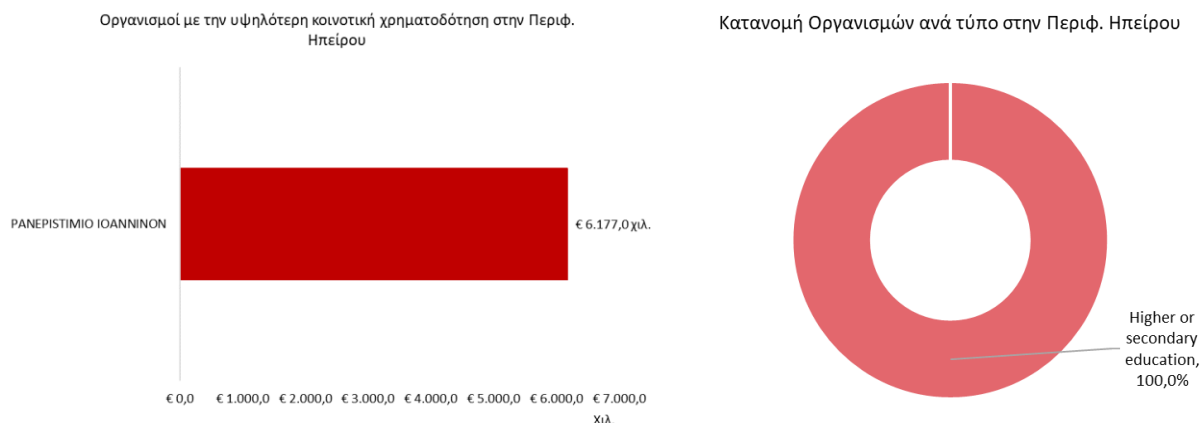


Διάγραμμα 1.5 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Κρήτης το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενο από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο, ενώ η κατανομή των οργανισμών που συμμετέχουν στο Η2020 είναι (σε φθίνουσα σειρά) κυρίως μεταξύ οργανισμών της Έρευνας και της Εκπαίδευσης.

► Περιφέρεια Ηπείρου

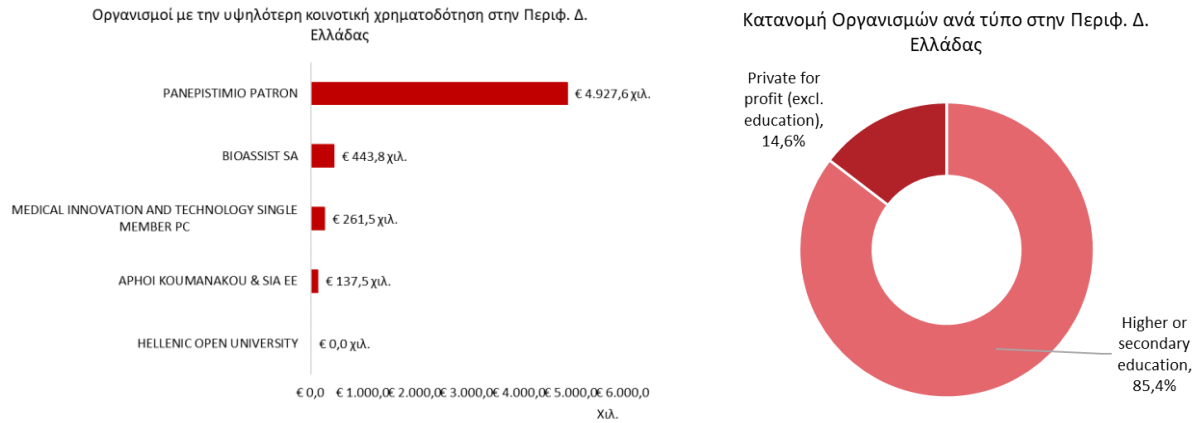


Διάγραμμα 1.6 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Ηπείρου το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων είναι το μοναδικό ίδρυμα που συμμετέχει στο Η2020.

► Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

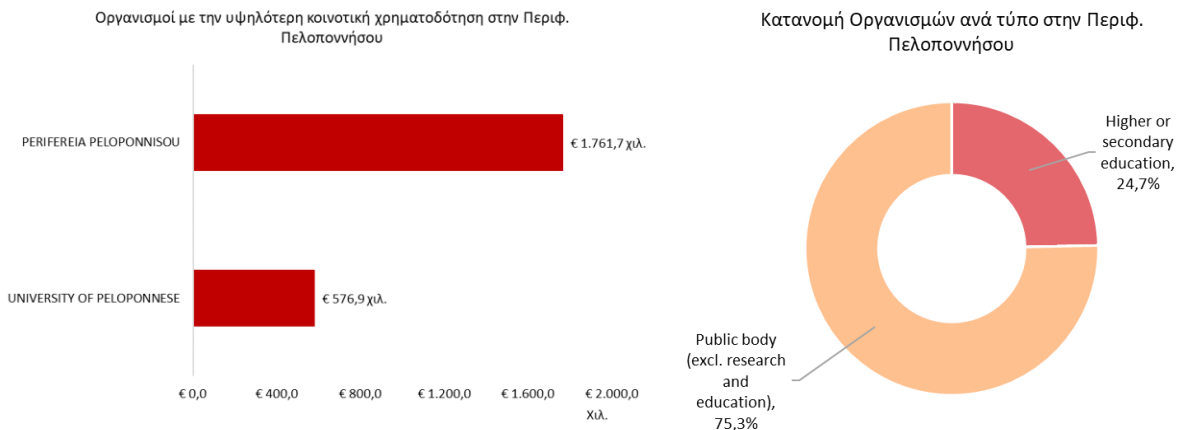


Διάγραμμα 1.7 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Δ. Ελλάδας το Πανεπιστήμιο Πατρών είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενο από την Bioassist SA και το Medical Innovation and Technology Single Member P.C., ενώ η κατανομή των οργανισμών που συμμετέχουν στο H2020 είναι (σε φθίνουσα σειρά) μεταξύ οργανισμών της Εκπαίδευσης, και του Ιδιωτικού Τομέα.

► Περιφέρεια Πελοποννήσου



Διάγραμμα 1.8 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

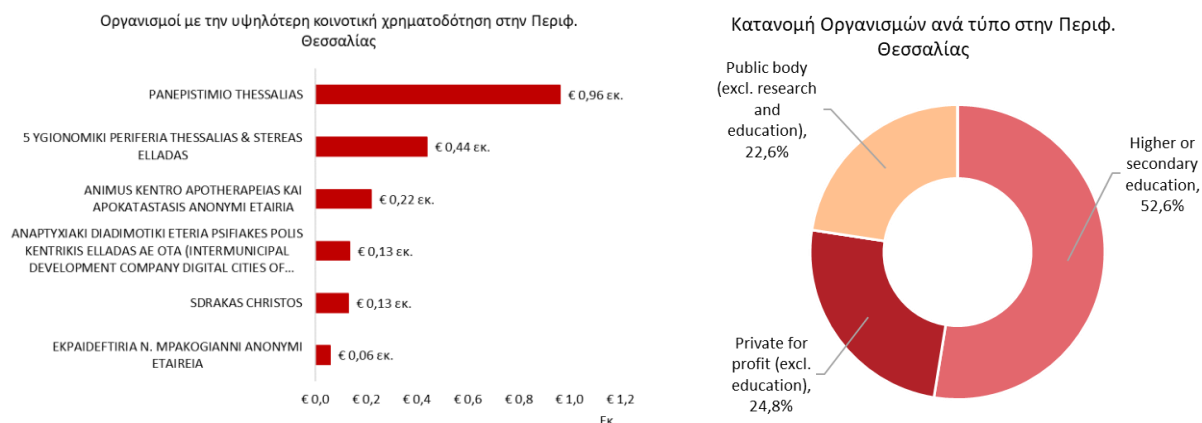
Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, η ίδια η Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενη από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, ενώ η κατανομή των



οργανισμών που συμμετέχουν στο H2020 είναι σε φθίνουσα σειρά μεταξύ οργανισμών του Δημοσίου και της Εκπαίδευσης.

► Περιφέρεια Θεσσαλίας

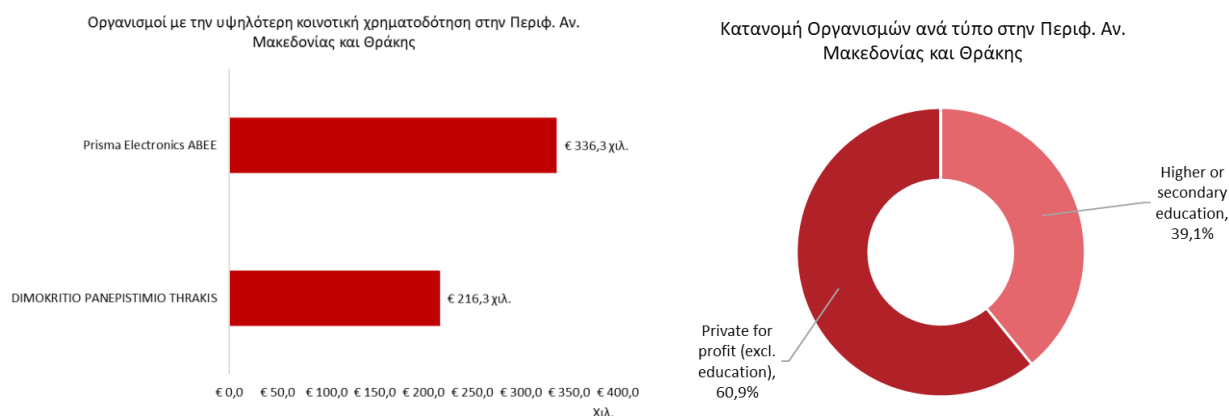


Διάγραμμα 1.9 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενο από την 5^η Υγειονομική Περιφέρεια Θεσσαλίας και Σ. Ελλάδας και το Animus Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Α.Ε., ενώ η κατανομή των οργανισμών που συμμετέχουν στο H2020 είναι (σε φθίνουσα σειρά) μεταξύ οργανισμών της Εκπαίδευσης, του Ιδιωτικού Τομέα, και του Δημοσίου Τομέα.

► Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης



Διάγραμμα 1.10 (Αριστερά) Οργανισμοί με την υψηλότερη κοινοτική χρηματοδότηση. (Δεξιά) Κατανομή οργανισμών ανά τύπο.

Πηγή δεδομένων: European Commission, Horizon Dashboard <https://webgate.ec.europa.eu/dashboard/>. Πρόσβαση 20.07.2020.

Στην Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας Και Θράκης η εταιρεία Prisma Electronics ABEE είναι στην υψηλότερη θέση της κατάταξης βάσει κοινοτικής χρηματοδότησης ακολουθούμενο από το Δημοκρίτειο, ενώ η κατανομή των οργανισμών που συμμετέχουν στο Η2020 είναι σε φθίνουσα σειρά μεταξύ οργανισμών του Ιδιωτικού Τομέα, και της Εκπαίδευσης.



1.2. Επιδόσεις κατά την Τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο σε Εθνικό Επίπεδο

1.2.1. Εθνική διάσταση της E&A

Υψηλή ήταν η συμμετοχή των οργανισμών κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο στον τομέα της υγείας και των φαρμάκων ανά πρόγραμμα της ΓΓΕΤ. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία των υποβληθέντων προτάσεων, των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων καθώς και των ενταγμένων έργων.

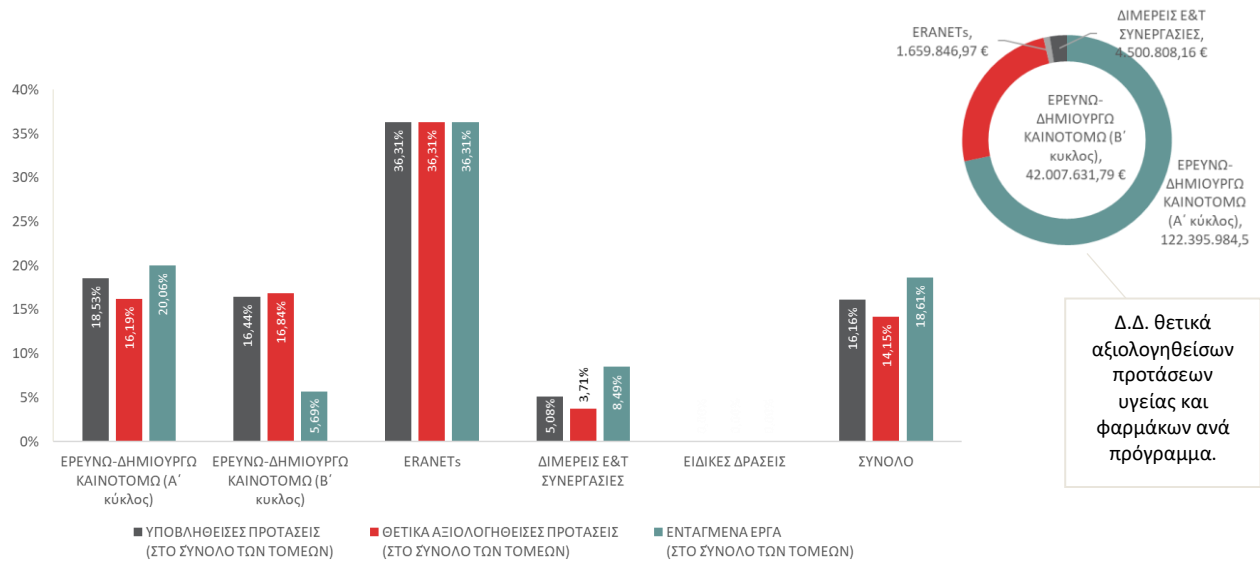
Πίνακας 1.3 Υποβολές, θετικά αξιολογηθείσες προτάσεις και εντάξεις στο σύνολο των προγραμμάτων της ΓΓΕΤ στον τομέα «Υγείας και Φαρμάκων» (31.12.2019)

	Σύνολο (Δ.Δ)	2. Υγεία και Φάρμακα	%
ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ)	3.446.503.882,35 €	557.056.487,42 €	16,16%
ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Α' κύκλος)	1.386.643.579,26 €	256.919.432,01 €	18,53%
ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Β' κύκλος)	1.767.796.383,08 €	290.541.475,78 €	16,44%
ΕΡΑΝΕΤs	4.571.321,21 €	1.659.846,97 €	36,31%
ΔΙΜΕΡΕΙΣ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	156.063.036,92 €	7.935.732,66 €	5,08%
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	131.429.561,88 €	0,00 €	0,00%
<u>ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Α' κύκλος)</u>	2426	413	17,0%
<u>ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Β' κύκλος)</u>	2912	441	15,1%
ΘΕΤΙΚΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΘΕΙΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ)	1.205.142.283,65 €	170.564.271,50 €	14,15%
ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Α' κύκλος)	755.985.518,27 €	122.395.984,58 €	16,19%
ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Β' κύκλος)	249.460.397,95 €	42.007.631,79 €	16,84%
ΕΡΑΝΕΤs	4.571.321,21 €	1.659.846,97 €	36,31%
ΔΙΜΕΡΕΙΣ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	121.370.431,63 €	4.500.808,16 €	3,71%
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	73.754.614,59 €	0,00 €	0,00%
<u>ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Α' κύκλος)</u>	1248	186	14,9%
<u>ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Β' κύκλος)</u>	521	66	12,7%
ΕΝΤΑΓΜΕΝΑ ΕΡΓΑ (ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ)	367.073.736,75 €	68.324.224,61 €	18,61%
ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Α' κύκλος)	322.423.821,54 €	64.681.648,62 €	20,06%
ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Β' κύκλος)	5.134.212,81 €	292.320,00 €	5,69%
ΕΡΑΝΕΤs	4.571.321,21 €	1.659.846,97 €	36,31%
ΔΙΜΕΡΕΙΣ Ε&Τ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	19.899.521,70 €	1.690.409,02 €	8,49%
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	15.044.859,49 €	0,00 €	0,00%
<u>ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Α' κύκλος)</u>	590	103	17,5%
<u>ΕΡΕΥΝΩ-ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ (Β' κύκλος)</u>	21	2	9,5%

Πηγή: ΓΓΕΤ και ίδια επεξεργασία.

Η συμμετοχή των οργανισμών ήταν υψηλή και ενώ σε απόλυτους αριθμούς το πρόγραμμα «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ» αποτέλεσε την ναυαρχίδα της χρηματοδότησης της E&A, η ποσοστιαία ανάλυση των στοιχείων του τομέα ως προς το σύνολο δείχνει τη σημασία των υπολοίπων προγραμμάτων με τα υψηλά ποσοστά τόσο των

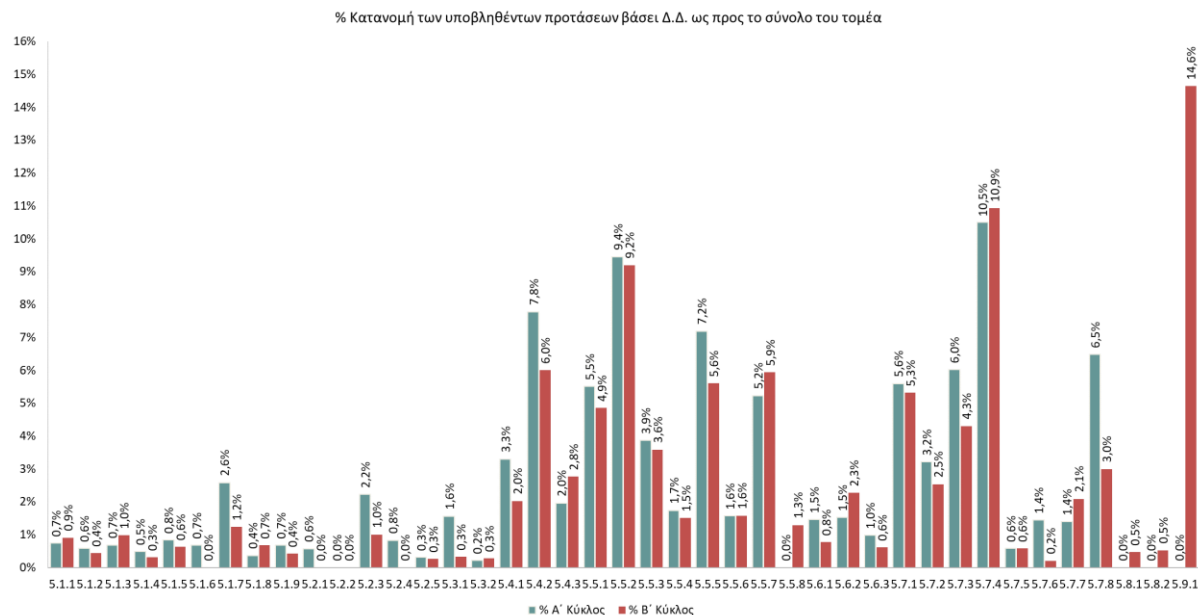
Θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων όσο και των ενταγμένων έργων. Στο παρακάτω διάγραμμα μπορούμε να παρατηρήσουμε την ποσοστιαία κατανομή της δημόσιας δαπάνης των υποβληθέντων προτάσεων, των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων και των ενταγμένων έργων του τομέα στο σύνολο των τομέων ανά πρόγραμμα της ΓΓΕΤ και συνολικά.



Διάγραμμα 1.11 Ποσοστό (%) δημόσιας δαπάνης υποβληθέντων προτάσεων, θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων και ενταγμένων έργων του τομέα στο σύνολο των τομέων ανά πρόγραμμα της ΓΓΕΤ και συνολικά (Ανω δεξιά: Δημόσια δαπάνη αξιολογηθείσων προτάσεων του τομέα ανά πρόγραμμα)

Πηγή: ΓΓΕΤ και ίδια επεξεργασία.

Χαρακτηριστικό είναι το αυξημένο ποσοστό των ενταγμένων έργων στο πρόγραμμα ERANETS συγκριτικά με το ποσοστό των ενταγμένων έργων στα υπόλοιπα προγράμματα. Στη συνέχεια αναλύουμε σε μεγαλύτερο βάθος την εικόνα του προγράμματος «Ερευνώ-Δημιουργώ-Καινοτομώ» ως προς τις περιοχές παρέμβασης και προτεραιότητες. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει την ποσοστιαία κατανομή του συνόλου της Δ.Δ. των υποβολών προτάσεων ανά περιοχή παρέμβασης και προτεραιότητας στον τομέα.



Διάγραμμα 1.12 % Κατανομή των υποβληθέντων προτάσεων βάσει Δ.Δ. ως προς το σύνολο της Δ.Δ. του τομέα
 Πηγή: ΓΓΕΤ και ίδια επεξεργασία.

Παρατηρούμε ότι ενώ η Δ.Δ. αυξήθηκε κατά τον Β' Κύκλο του ΕΔΚ, η ποσοστιαία κατανομή των υποβληθέντων προτάσεων κυμάνθηκε περίπου στα ίδια επίπεδα με τη Δ.Δ. των υποβληθέντων προτάσεων στο Α' Κύκλο. Οι προτεραιότητες όπου παρατηρείται υψηλός συνολικός αριθμός υποβολών (σε ποσοστό υψηλότερο του 6% της συνολικής Δ.Δ. του τομέα) είναι⁸:

- 5.4.2 Ανάπτυξη της απαιτούμενης τεχνογνωσίας (π.χ. νανοτεχνολογία, εγκλωβισμούς σε φορείς κλπ)
 - για την μετατροπή μίας φυτικής ουσίας ή ενός φυτικού παρασκευάσματος ή συνδυασμού αυτών σε τελικό φαρμακευτικό, διατροφικό ή καλλυντικοτεχνικό προϊόν,
 - για την ανάπτυξη καινοτόμων τελικών προϊόντων (π.χ συμπληρωμάτων διατροφής, βιο λειτουργικών τροφίμων και καλλυντικών).
- 5.5.2 Υπηρεσίες και συστήματα για την υποστήριξη εξατομικευμένων προσεγγίσεων αυτοδιαχείρισης χρόνιων ασθενών. Καινοτόμες διεργασίες για τη βελτιστοποίηση παραδοσιακών προϊόντων και την παραγωγή νέων προϊόντων με ανώτερα χαρακτηριστικά .
- 5.5.5 Προηγμένα συστήματα στήριξης ιατρικής απόφασης και ηλεκτρονική συνταγογράφηση.
- 5.7.3 Ανάπτυξη δικτύων πρόβλεψης από την ενσωμάτωση δεδομένων (επι)γονιδιωματικής, πρωτεομικής, μεταβολομικής κ.α. και κλινικών αναλύσεων υψηλού επιπέδου.
- 5.7.4 Μελέτη οργανό- και ιστό- ειδικών μακρομορίων, ανάπτυξη βιοδεικτών για την παρακολούθηση των ασθενειών και ανάπτυξη μικρών μορίων για στοχευμένη θεραπεία (προκλινικές και κλινικές μελέτες).
- 5.7.8 Εξατομικευμένες προηγμένες θεραπείες, μεταξύ άλλων μεταφραστική και προ-κλινική έρευνα των βλαστικών κυττάρων για τη ριζική θεραπεία σημαντικών νοσημάτων του Ελληνικού πληθυσμού.
- 5.9.1 Αναδυόμενες τεχνολογίες στον τομέα Υγεία και Φάρμακα.

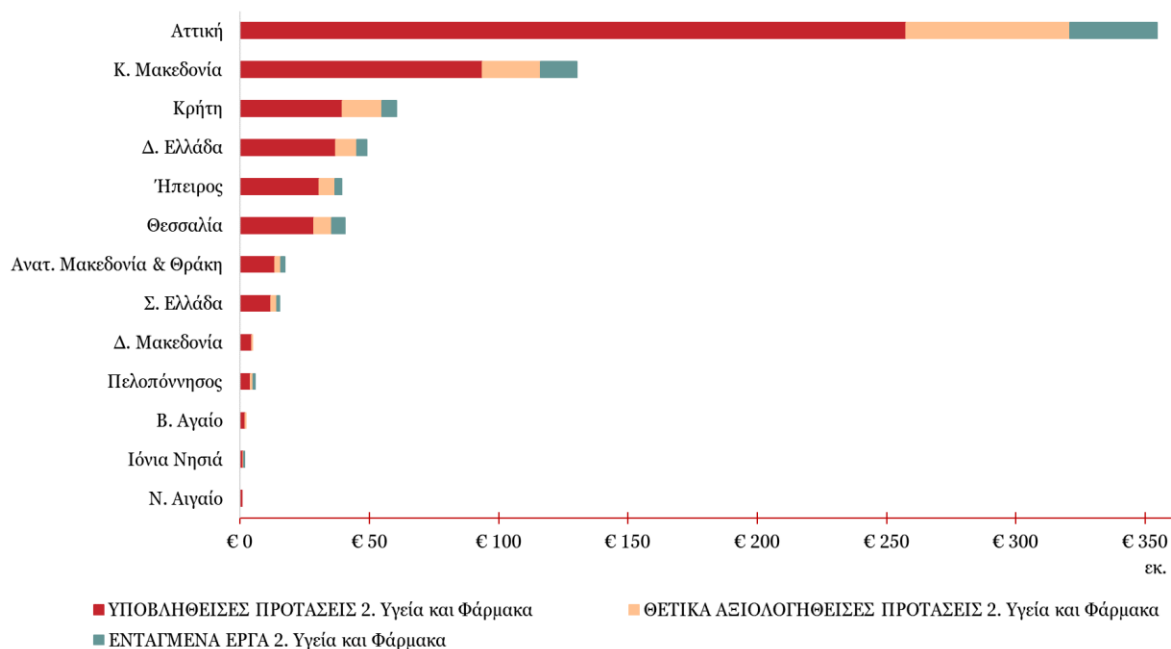
Αντίθετα οι προτεραιότητες που δεν προσέκλυσαν υποβολές προτάσεων είναι οι:

- 5.2.2. Συνταγογραφικές τάσεις που διαμορφώνονται με βάση την συννοσηρότητα.

⁸ Το λεκτικό των προτεραιοτήτων είναι σύμφωνο με τον Β' Κύκλο του ΕΔΚ. Βλ. <http://www.gsrt.gr>.

1.2.2. Περιφερειακή Διάσταση της Ε&Α

Ενδεχομένως, την καλύτερη και αναλυτικότερη εικόνα αναφορικά με την περιφερειακή διάσταση της Ε&Α στην «Υγεία και Φάρμακα» παρέχουν τα στοιχεία της ΓΓΕΤ, που αφορούν στις προσκλήσεις που διαχειρίζεται η ίδια και εμπίπτουν στην επενδυτική προτεραιότητα 1b⁹. Τα στοιχεία αυτά αφορούν στη δημόσια δαπάνη που σχετίζεται με τις υποβληθείσες προτάσεις, τις θετικά αξιολογηθείσες προτάσεις και τα ενταγμένα έργα. Το ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζει τη δημόσια δαπάνη των υποβληθέντων προτάσεων και των θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων για τον τομέα της Υγείας και των Φαρμάκων στην επενδυτική προτεραιότητα 1b. Όπως προκύπτει, η Αττική, η Κεντρική Μακεδονία, η Κρήτη, η Δυτική Ελλάδα, η Ήπειρος και η Θεσσαλία είναι οι Περιφέρειες που συγκεντρώνουν το σημαντικότερο μερίδιο της δημόσιας δαπάνης στον τομέα, γεγονός που έχει να κάνει με την ύπαρξη περιφερειακών εξειδικεύσεων, αλλά και συναφών ΑΕΙ και ινστιτούτων.



Διάγραμμα 1.13 Επενδυτική προτεραιότητα 1b - Δημόσια δαπάνη των υποβληθεισών προτάσεων και θετικά αξιολογηθείσων προτάσεων για τον τομέα της υγείας και φαρμάκων (31.12.2019).

Πηγή: ΓΓΕΤ και ίδια επεξεργασία.

Όσον αφορά στις προσκλήσεις που διαχειρίζεται η ΓΓΕΤ και εμπίπτουν στην επενδυτική προτεραιότητα 1a¹⁰, δεν υπάρχει διάκριση κατά τομέα προτεραιότητας. Σε επίπεδο Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, η εικόνα είναι πιο συγκεχυμένη, κυρίως γιατί οι τομείς προτεραιότητας δύνανται να διαφέρουν, καθώς και επειδή οι περιφέρειες ενίοτε συμπεριλαμβάνουν στη RIS3 και άλλους θεματικούς στόχους, πέραν του Θεματικού Στόχου 1. Το αποτέλεσμα είναι ότι συναντάει κανείς παρεμφερείς δράσεις σε διαφορετικούς θεματικούς στόχους.

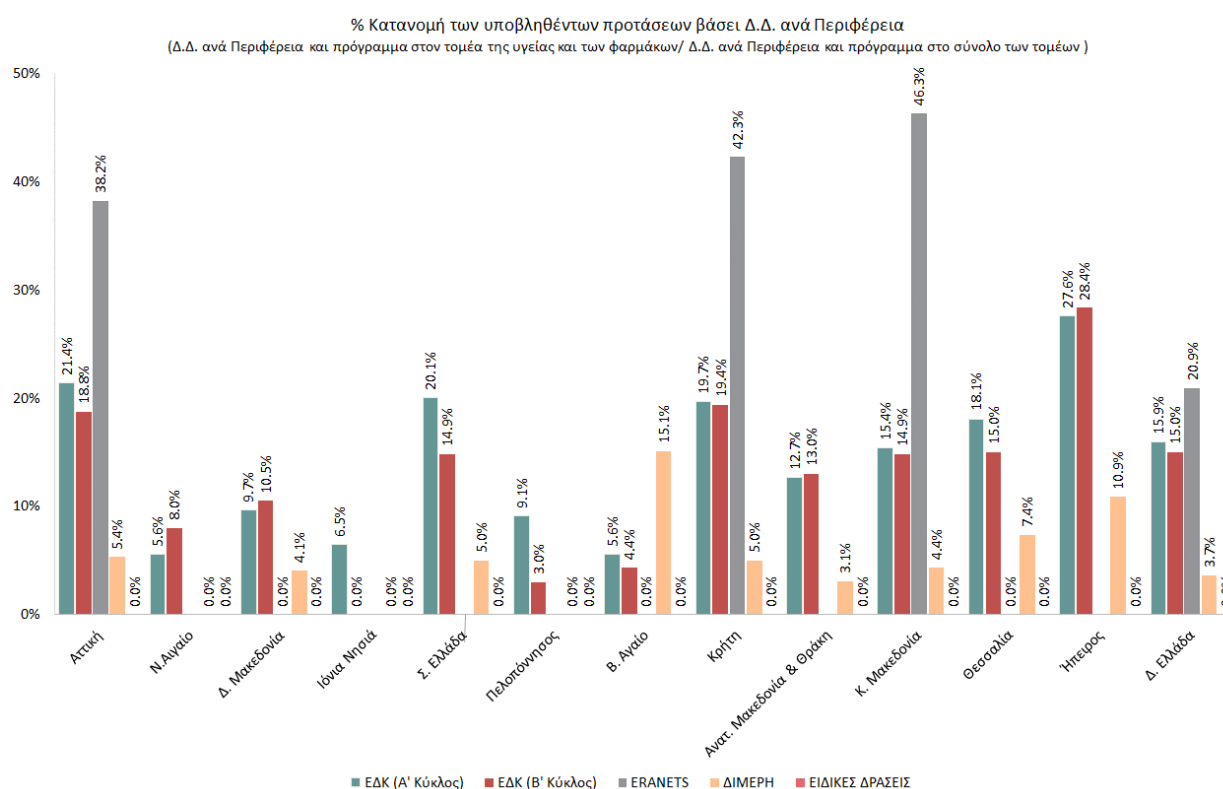
⁹ Επενδυτική προτεραιότητα 1b: Προαγωγή επιχειρηματικών επενδύσεων στην έρευνα και καινοτομία, ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ιδίως μέσω της προαγωγής επενδύσεων στην ανάπτυξη προϊόντων και υπηρεσιών, στη μεταφορά τεχνολογίας, στην κοινωνική καινοτομία, στην οικολογική καινοτομία, στις εφαρμογές παροχής δημόσιων υπηρεσιών, στην ενθάρρυνση της ζήτησης, στη δικτύωση, στα συμπλέγματα φορέων και στην ανοιχτή καινοτομία μέσω ευφυούς εξειδίκευσης, καθώς και στήριξη της τεχνολογικής και εφαρμοσμένης έρευνας, δοκιμαστικών δράσεων, ενεργειών έγκαιρης επικύρωσης προϊόντων, προηγμένων ικανοτήτων παραγωγής και πρώτης παραγωγής, ειδικά σε βασικές τεχνολογίες, και διάδοση των τεχνολογιών γενικής εφαρμογής.

¹⁰ Επενδυτική προτεραιότητα 1a: Ενίσχυση των υποδομών έρευνας και καινοτομίας (Ε&Κ) και των ικανοτήτων ανάπτυξης αριστείας στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας και της προαγωγής των κέντρων ικανότητας, ιδίως των κέντρων ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος.



Εμβαθύνοντας στην περιφερειακή διάσταση του τομέα της υγείας και των φαρμάκων, στη συνέχεια παρουσιάζουμε την ποσοστιαία κατανομή των υποβληθέντων προτάσεων ανά περιφέρεια και πρόγραμμα στον τομέα ως προς το σύνολο των υποβληθέντων προτάσεων ανά περιφέρεια και πρόγραμμα στο σύνολο των τομέων στο Διάγραμμα 1.14. Η πληροφορία που αντλούμε από το διάγραμμα είναι πολύ σημαντική διότι μπορούμε να παρατηρήσουμε τις περιφέρειες με τις περισσότερες υποβληθέντες προτάσεις ανά πρόγραμμα και να κατανοήσουμε τις «προτιμήσεις ή κλίσεις» κάθε περιφέρειας. Έπειτα και σε ένα επόμενο στάδιο η επικοινωνία μεταξύ των περιφερειών με τις περισσότερες υποβληθέντες προτάσεις σε κοινούς τομείς και η ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών της τετραπλής έλικας, θα οδηγήσει στην ταχύτερη πρόοδο και ανάπτυξη του τομέα και των προτεραιοτήτων του.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, παρατηρούμε ότι οι περιφέρειες της Αττικής, Σ. Ελλάδας, Κρήτης και Ηπείρου υπέβαλλαν προτάσεις στον τομέα της υγείας και των φαρμάκων και στα προγράμματα ΕΔΚ (Α' και Β' Κύκλος) με ποσοστό Δ.Δ. υψηλότερη του 19% ως προς το σύνολο της Δ.Δ. στα συγκεκριμένα προγράμματα στο σύνολο των τομέων ανά περιφέρεια. Άρα η επικοινωνία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και η ανταλλαγή πληροφορίας και γνώσεων σε επόμενο στάδιο είναι θεμιτή και αναγκαία για την πρόοδο του τομέα στην Ε&Α.



Διάγραμμα 1.14 Ποσοστιαία κατανομή της δημόσιας δαπάνης των υποβληθέντων προτάσεων για τον τομέα της υγείας και φαρμάκων ανά περιφέρεια και ανά πρόγραμμα ως προς τη δημόσια δαπάνη ανά περιφέρεια και ανά πρόγραμμα στο σύνολο των τομέων (31.12.2019).

Σημαντικό ερευνητικό έργο στον τομέα της Υγείας και των Βιοεπιστημών εμφανίζουν οι ερευνητικές ομάδες που λειτουργούν στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας και ιδιαίτερα στις ιατρικές σχολές και στα τμήματα βιολογίας και φαρμακευτικής, καθώς και στα ερευνητικά κέντρα – ινστιτούτα των πανεπιστημίων. Άλλοι ερευνητικοί φορείς είναι το Ινστιτούτο Βιοεπιστημών και Εφαρμογών (ΙΒΕ) του ΕΚΕΦΕ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», το Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας (ΙΜΒΒ) του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, το Ινστιτούτο Εφαρμοσμένων Βιοεπιστημών (ΙΝΕΒ) και το Ινστιτούτο Έρευνας και Τεχνολογίας Θεσσαλίας του ΕΚΕΤΑ, το Ινστιτούτο Βιολογίας, Φαρμακευτικής Χημείας και Βιοτεχνολογίας (ΙΒΦΧΒ), το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το Ινστιτούτο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ», το Ελληνικό Ινστιτούτο

Παστέρ (ΕΙΠ), ο Ελληνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ), το Ινστιτούτο Κοινωνικής και Προληπτικής Ιατρικής, το Εθνικό Σημείο Επαφής για την Υγεία, η Ευρωπαϊκή Ερευνητική Υποδομή βιοδεδομένων ELIXIR¹¹, ο Πανελλήνιος Σύλλογος Βιοεπιστημόνων, οι εθνικές αντένες του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πρόληψης και Ελέγχου των Νόσων (ECDC), κ.ά.

¹¹ ELIXIR GREECE, <https://www.elixir-greece.org/>.



ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bodenstein, T., Faust, J., & Furness, M. (2017). European Union Development Policy: Collective Action in Times of Global Transformation and Domestic Crisis. *Development Policy Review*, 35, 441-453. doi:10.1111/dpr.12189
- Buhr, D., & Stehnen, T. (2018). *Industry 4.0 and European Innovation Policy. Big plans, small steps*. Friedrich-Ebert-Stiftung. Ανάκτηση από <http://library.fes.de/pdf-files/wiso/14455.pdf>
- DG MOVE. (2019). *Statistical pocketbook 2019, EU Transport in figures*. Brussels: European Commission, Directorate General - MOVE, Available at: <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/pocketbook-2019.pdf>.
- DG MOVE. (2019, March). *Transport in the European Union - Current Trends and Issues*. Brussels: European Commission, Directorate General - MOVE. Ανάκτηση από <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/2019-transport-in-the-eu-current-trends-and-issues.pdf>
- ECA. (2018). *Towards a successful Review 2018 transport sector in the EU: challenges to be addressed*. Luxembourg: European Court of Auditors. Retrieved from https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/LR_TRANSPORT/LR_TRANSPORT_EN.pdf
- EKT. (2019). *Οι φορολογικές απαλλαγές για δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης στην Ελλάδα με βάση τους Ν. 2238/1994 και Ν. 4172/2013 (2010-2016)*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικό Περιεχόμενο.
- EU SCAR AKIS. (2019). *Preparing for Future AKIS in Europe*. European Commission, Brussels. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/report-preparing-for-future-akis-in-europe_en.pdf
- European Commission. (2018). *Industrial R&D Investment Scoreboard 2017*.
- European Commission. (10 May, 2017). *Reflection Paper on harnessing globalisation*. COM (2017) 240. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_en
- European Commission. (2017). *Mapping the Creative Value Chains. A study on the economy of culture in the digital age*. Final Report.
- European Commission. (2018). State aid: Commission approves plan by France, Germany, Italy and the UK to give €1.75 billion public support to joint research and innovation project in microelectronics. Ανάκτηση από <https://ec.europa.eu/commission/presscorne>
- European Commission. (2019). *Education and Training Monitor –Greece*.
- European Commission. (2019). *Horizon Europe. THE NEXT EU RESEARCH & INNOVATION INVESTMENT PROGRAMME (2021 – 2027)*.
- European Commission. (2019). *Horizon Europe. THE NEXT EU RESEARCH & INNOVATION INVESTMENT PROGRAMME (2021 – 2027). Based on the Commission Proposal for Horizon Europe, the common understanding between co-legislators and the Partial General Approach*.
- European Commission. (2019b). *Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) 2019*. Έκθεση χώρας – Ελλάδα. Ανάκτηση από <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/digital-economy-and-society-index-desi-2019>
- European Commission. (2019g). *Proposal for a Decision of the European Parliament and of Council on the Strategic Innovation Agenda of the European Institute of Innovation and Technology (EIT) 2021-2027: Boosting the Innovation Talent and Capacity of Europe*.
- European Commission. (2020). *European Innovation Scoreboard 2019*.
- European Commission. (2020). *Shaping Europe's digital future*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf
- European Commission. (28.11.2018). *A Clean Planet for all A European strategic long-term vision for a prosperous, modern, competitive and climate neutral economy*. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL,

THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE, THE COMMITTEE OF THE REGIONS AND THE EUROPEAN INVESTMENT BANK, Brussels.

- European Commission. (30.4.2018). *Mid-term evaluation of Creative Europe*. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Brussels.
- Harari, N. Y. (2016). *Homo Deus: A Brief History of Tomorrow*. Random House.
- Oxford Research AS. (2012). *Technology and market perspective for future Value Added Materials*. European Commission, Directorate-General for Research and Innovation Industrial Technologies. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- ΓΓΕΤ. (2015). *Εθνική Στρατηγική Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.
- ΓΓΕΤ. (2015b). *Εθνική Στρατηγική ΕΤΑΚ για την Έξυπνη Εξειδίκευση 2014-2020 - Περιγραφή τομέων προτεραιότητας*. Αθήνα: Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας.
- ΕΚΤ. (Μάιος 2020). *Καινοτομία στις ελληνικές επιχειρήσεις, 2016-2018, Προκαταρκτικά στοιχεία*.
- ΕΚΤ. (2019). *Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για δαπάνες και προσωπικό το 2018 στην Ελλάδα – Προκαταρκτικά στοιχεία*.
- ΕΚΤ. (2019a). *Κρατική Χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Ελλάδα – Τελικός προϋπολογισμός 2018*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου, Διαθέσιμο στο: <https://metrics.ekt.gr/publications/360>.
- ΕΚΤ. (2019b). *Κρατική χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Ελλάδα την περίοδο 2008-2018*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Διαθέσιμο στο: <https://metrics.ekt.gr/publications/340>.
- ΕΚΤ. (2019c). *ICT 2014 -2018, Η ελληνική συμμετοχή στο Πρόγραμμα 'Information & Communication Technologies', Ορίζοντας 2020, Προγράμματα Εργασίας 2014-2018*.
- ΕΚΤ. (2019c). *Συμβολή καινοτόμων επιχειρήσεων σε στρατηγικούς τομείς Έξυπνης Εξειδίκευσης*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, Διαθέσιμο στο: <https://metrics.ekt.gr/articles/243>.
- ΕΚΤ. (2019d). *FET 2014 - 2018, Η ελληνική συμμετοχή στο Πρόγραμμα 'Future and Emerging Technologies (FET)', Ορίζοντας 2020, Προγράμματα Εργασίας 2014-2018*.
- ΕΚΤ. (2019d). *Στατιστικά στοιχεία για τους διδάκτορες που αποφοίτησαν από τα ελληνικά ΑΕΙ το 2018*. Αθήνα.
- ΕΚΤ. (2019e). *Καινοτομία στις ελληνικές επιχειρήσεις, 2014-2016*.
- ΕΚΤ. (2020). *Ένταση Δαπανών Έρευνας & Ανάπτυξης (E&A) 2011 – 2016*.
- ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ. (2019). *Προτάσεις ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ προγραμματική περίοδος 2021-2027*. Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων ΓΣΕΒΕΕ, Ανακτήθηκε από ΓΓΕΤ (Ηλεκτρονική επικοινωνία με τον Δρ. Γογγολίδη).
- ΤτΕ. (2017). ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ. ΤΕΥΧΟΣ 46. Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος.
- ΤτΕ. (2019). *Εξελίξεις στο ταξιδιωτικό ισοζύγιο πληρωμών*. Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος.
- ΤτΕ. (2019a). *Νομισματική Πολιτική-Ενδιάμεση Έκθεση*. Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος. Ανάκτηση από https://www.bankofgreece.gr/Publications/Inter_NomPol2019.pdf
- ΤτΕ. (2020a). *Έκθεση του Διοικητή για το Έτος 2019*. Αθήνα: Τράπεζα της Ελλάδος. Ανάκτηση από <https://www.bankofgreece.gr/Publications/ekthdkth2019.pdf>
- ΤτΕ. (Απρίλιος 2019b). *Πλαίσιο IV.1 Οικονομική ανάπτυξη και ψηφιακή οικονομία στην Ελλάδα*. Έκθεση του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος για το 2018.
- ΥΠΕΝ. (2019c). *Πρόταση Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για το ΕΣΠΑ 2021-2027*. Αθήνα: Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Ανάκτηση από ΓΓΕΤ (Ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω Β. Γογγολίδη)
- ΥΥΜ. (2019b). *Πρόταση Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για το ΕΣΠΑ 2021-2027*. Αθήνα: Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Ανακτήθηκε από ΓΓΕΤ (Ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω Δρ. Γογγολίδη).